

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету,

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ
«28» березня 2025 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з психології

для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

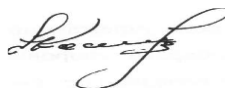
на 2 курс на основі повної вищої освіти

за спеціальністю С4 Психологія

(денна, заочна форми навчання)

Затверджено на засіданні кафедри психології
(протокол № 11 від 17 березня 2025 року)

Голова комісії

Костючков С.К.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Зміст програми	6
3. Список рекомендованої літератури	11
4. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування (тестові завдання)	13

1. Загальні положення

Програма фахового вступного випробування з психології складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра на 2 курс на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» (базової або повної вищої освіти/ та осіб, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі навчальний план) ступеня вищої освіти «бакалавр» галузі знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія.

Організація та проведення фахового вступного випробування (тестові завдання) відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета фахового вступного випробування полягає у діагностиці рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок абітурієнтів, необхідних для опанування нормативних і вибіркових освітніх компонент за освітньою програмою «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться у *тестовій формі* – для осіб, які вступають на основі базової або повної вищої освіти та осіб, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі навчальний план та для осіб на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст».

Тривалість фахового вступного випробування не повинна перевищувати 1,5 години для кожної особи та може бути проведена у груповій формі при обов'язковій наявності індивідуального набору тестових завдань та бланку відповіді.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Оцінювання знань з фахового вступного випробування здійснюється за критеріями «рекомендовано» (оцінюється за шкалою від 100

до 200 балів) або «не рекомендовано» (оцінюється за шкалою від 0 до 99 балів).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання абітурієнтом під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт.

Абітурієнти, які не з'явилися на фахове вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

1. Психологія як система знань. Розвиток уявлень про предмет психології. Проблема виділення загальних категорій психологічного знання (душа, свідомість, поведінка, несвідомість, діяльність, особистість, самосвідомість та ін.). Психологічні факти й категорії. Предмет й об'єкт пізнання. Зв'язок предмета з методом дослідження. Основні класифікації методів в психології. Генезис вищих психічних функцій (культурно-історична концепція Л.С. Виготського). Основні принципи психології (детермінізму, єдності свідомості та діяльності, розвитку та ін.)

2. Еволюція та розвиток психіки. Психічна діяльність як функція роботи мозку. Локалізація психічних функцій у корі. Етапи розвитку нервової системи та зміни в домінуванні адаптаційних форм поведінки (інстинкт, навичок, інтелектуальна діяльність). Проблема появи й розвитку психіки. Суб'єктивна й об'єктивна сторони психічного відображення. Еволюційний підхід до аналізу психіки тварин. Адаптивне значення психіки. Стадії та рівні розвитку психіки.

3. Розвиток свідомості у філогенезі. Специфіка людської психіки і її філогенетичні передумови. Мова й мовлення людини; способи комунікації у тварин. Суспільний і характер діяльності людини. Основні етапи розвитку свідомості в онтогенезі. Протиріччя індивідуального розвитку і його гетерохронність. Напрями розвитку психомоторики, пізнавальної сфери, комунікативної функції. Онтогенетична еволюція й тривалість життя людини. Види домінуючої діяльності. Роль гри у формуванні свідомості. Проблема соціального й біологічного в психічному розвитку індивіда. Основні механізми регуляції поведінки.

4. Діяльність і поведінка. Категорія діяльності в психології. Структура індивідуальної діяльності людини (вектор «мотив-ціль»; система дій; планування діяльності; оперативний образ продукту діяльності; процеси

прийняття рішення, сигнали зворотного зв'язку). Операційний і мотиваційний плани аналізу діяльності. Поняття дії, операції, психофізіологічних функцій. Загальне уявлення про цілі дії. Основні механізми регуляції дій й операцій. Процес формування предметної діяльності. Соціальна поведінка живих організмів. Функції кооперативної форми існування. Форми комунікації. Способи передачі досвіду.

5. Загальне уявлення про відчуття як процеси почуттєвого пізнання.

Поняття про сенсорні рецептори. Приклади класифікації відчуттів. Загальні властивості відчуттів (якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація, модальність). Пороги відчуттів. Чутливість. Явище адаптації. Взаємодія відчуттів (сенсibiliзація, синестезія). Основні поняття сенсорної психофізики. Пороги. Абсолютний і диференційний пороги. Верхні й нижні пороги. Статистична природа сенсорних явищ. Логарифмічний закон Фехнера. Закон Стивенса.

6. Співвідношення почуттєвої основи й предметного змісту сприймання. Двоїста природа перцептивного образу. Основні властивості процесу сприймання (просторово-часова організація, модальність, інтенсивність, об'єм). Вторинні властивості процесу сприймання (предметність, цілісність, структурність, константність, узагальненість). Загальне поняття про третинні властивості (усвідомленість, цілеспрямованість, вибірковість, категоріальність та ін.). Фізіологічні основи сприймання. Роль моторних компонентів у процесі сприймання. Основні перцептивні дії (знаходження, розрізнення, ідентифікація, упізнання). Закони сприймання предмета й форми. Проблема сприймання простору. Сприймання розміру, форми, далекості. Ознаки далекості й глибини. Класифікація зорових ознак далекості. Оптичні ілюзії. Класифікація ілюзій. Сприймання руху. Сприймання тривалості коротких та тривалих, заповнених та незаповнених інтервалів. Сприймання часової послідовності, орієнтація у часі.

7. Процес уявлення. Емпіричні характеристики уявлення, за Еббінгаузом, Б.Г. Ананьєвим, Б.М. Тепловим. Первинні властивості вторинних образів (просторово-часова структура, зсуви в відтворенні модальності та інтенсивності). Вторинні властивості уявлень: фрагментарність, нестійкість, узагальненість. Фізіологічні основи процесу уяви. Фактори, що визначають характер та результат процесу уяви (об'єм знання, попередні невдачі, рівень інтелекту, особистісні риси та ін.). Етапи вирішення творчих задач (концепції Уоллеса, Пономарьова Я.О., Ільєсова та ін.).

8. Процес пам'яті. Основні характеристики мнемічних процесів (міцність, швидкість, точність, об'єм, динамічність, перешкодостійкість та ін.). Процес запам'ятовування інформації, його структура. Рівні й типи пам'яті. Розвиток запам'ятовування інформації у філогенезі. Основні тенденції розвитку опосередкованого й безпосереднього запам'ятовування в онтогенезі. Трьохкомпонентна структура пам'яті (сенсорне, короткочасне та довготривале сховище інформації), характеристика основних компонентів.

9. Специфіка процесу уваги, його природа та механізми. Основні властивості процесу уваги (концентрація, об'єм, розподіл, стійкість, переключення, вибірковість). Класифікація видів уваги (довільна – мимовільна – післядовільна; рефлексивна – інстинктивна – вольова).

10. Мислення як психічний процес, його первинні та вторинні властивості. Основні розумові операції. Зв'язок мислення з мотивацією особистості. Види мислення. Складові компоненти мислення як процесу рішення завдань. Складові компоненти мислення як процесу формування понять (вербальний, образний, емоційний), їх функції. Основні детермінанти процесу мислення. Роль підказки в процесі рішення завдання. Основні показники ефективності розумового процесу. Основні етапи розвитку мислення в онтогенезі (концепція Виготського Л.С., Піаже Ж.).

11. Мова і мовлення – взаємозв'язок та специфіка. Зв'язок мови та мислення. Класифікація видів мовлення, їх функції (сигніфікативна,

семантична, експресивна та ін.). Зв'язок мислення та мовлення. Співвідношення процесів розвитку мислення й мови в процесі філо- та онтогенезу. Особливості егоцентричної мови (підходи Л.С. Виготського і Ж. Піаже).

12. Емоції, їх функції. Поняття про емоції та почуття. Види емоційних станів людини. Види почуттів. Функції та властивості емоцій і почуттів. Вплив емоцій на регуляцію поведінки й діяльності людини.

13. Загальні засади, соціальні та правові умови становлення і розвитку практичної психології. Історія становлення психологічної науки і психологічної практики. Практична психологія як теоретична основа психологічної практики. Професійна і непрофесійна практична психологія. Комплексне вивчення людини – теоретична основа практичного вирішення проблем людини та її розвитку. Класифікація наук за Б.М.Кедровим та місце у ній людинознавчих дисциплін. Проблема виділення психологічного аспекту в рамках комплексного вивчення людини. Співвідношення психічного та фізіологічного.

14. Загальна характеристика професійної діяльності психолога.

Види й напрями професійної діяльності психолога. Поняття про людський фактор та людські ресурси. Значення людського фактору та людських ресурсів для сучасного суспільного розвитку. Місце психології у активізації людського фактора.

15. Особистість практичного психолога. Професійні якості та здібності практичного психолога у порівнянні з психологом-дослідником. Критерії професійної придатності практичного психолога. Модель особистості практичного психолога. Поняття «соціальний інтелект», його значення у забезпеченні посадових обов'язків практичного психолога.

Поняття про професійний етичний кодекс. Моральні норми, що регламентують діяльність практичного психолога в ситуаціях етичного вибору.

16. Психологічна служба системи освіти. Закон України «Про освіту», «Положення про психологічну службу системи освіти України» – основні законодавчі документи про практичну психологію в освіті.

Роль шкільної психологічної служби у вирішенні проблем навчально-виховного процесу школи. Історія виникнення та становлення шкільної психологічної служби. Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби системи освіти. Структура, напрямки та форми діяльності шкільної психологічної служби.

17. Основні види діяльності соціально-психологічної служби. Основні цілі та види діяльності практичного психолога. Взаємозв'язок видів та напрямів діяльності практичного психолога. Поняття про просвітницько-пропагандистську роботу практичного психолога: її мета, завдання та форми. Особливості просвітницької роботи залежно від галузі практичної психології.

Спільне та відмінне просвітницької та профілактичної роботи практичного психолога. Поняття про соціально-психологічну профілактику: її мета, напрямки, завдання та форми. Особливості профілактичної роботи залежно від галузі практичної психології.

3. Список рекомендованої літератури:

Основна література

1. Волошина В. В., Долинська Л.В. Загальна психологія: Практикум. К: Каравела, 2017. 280·с
2. Гриньова Н.В. Історія психології : курс лекцій : Навчальний посібник. Умань : Візаві, 2012. 209 с.
3. Губеладзе І.Г. Соціальна психологія власності : монографія. К.: Талком, 2021. 406 с.
4. Данилюк І. Історія психології в Україні. К.: Либідь, 2002. 152 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. Модульний навчальний посібник для студентів ВНЗ за напрямом підготовки 6.030103 «Практична психологія». К. : Центр учбової літератури, 2017. 304 с.
6. Загальна психологія : Навч. посібник / За ред. Л. Долинської, О. Скрипченко. К. : Либідь, 2005. 464 с.
7. Загальна психологія : Навч. посібник / О. П. Сергеєнкова, О. П. Коханова, О. В. Пасека. К. : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
8. Загальна психологія : Підручник для студент вищих навч. закладів / За заг. ред. С. Д. Максименка. К. : Форум, 2000. 543 с.
9. Загальна психологія: Хрестоматія : Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2007. 640 с.
10. Коханова О.П. Історія психології: від античності до початку ХХ століття. Навчальний посібник. Київ: Інтерсервіс, 2016. 235 с.
11. Корольчук М. С. Історія психології: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Ельга, Ніка-центр, 2010. 248 с.
12. Криворучко П. П. Історія психології: Курс лекцій. К.: КиМУ, 2003. 220 с.
13. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
14. Маноха І.П.,Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2007 832 с.
15. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 192 с.
16. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія соціальної комунікації: навч. посібник. Івано-Франківськ, 2021. 224 с.
17. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П.П.Горностай, М.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В.Хазратова та ін. ; за ред. М.М.Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с
18. Павелків Р. В. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Кондор, 2013. 570 с.
19. Попович І.С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика: навч.-метод. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2019. 158 с.
20. Психологія : Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова. К. : Либідь, 1999. 558 с.
21. Психология человека от рождения до смерти. Психологический атлас человека / Под ред. А. А. Реана. СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2013. 382 с.
22. Роменець В.А. Історія психології ХІХ початок ХХ століття: Навч. посібник. К. : Либідь, 2007. 832 с.
23. Савчин М. В. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : Академвидав, 2012. 461 с.
24. Савчин М. Вікова психологія: навч. посіб. 3-тє вид. перероб., доповн. К. : ВЦ «Академія», 2017. 368 с.

25. Сергєєнкова О. П. Вікова психологія. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 376 с.
26. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія: Підручник. К:Каравела, 2017. 464 с.
27. Слюсаревський М. М., Блинова О.Є. Психологія міграції : Навчальний посібник ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Видання друге, перероблене і доповнене. Київ : Талком, 2018. 360 с.
28. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с

Додаткова література

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднічук та ін.. К. : Просвіта, 2001. 416 с.
2. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. К.: Кондор, 2009. 232 с.
3. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. Суми. : ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.
4. Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості : наукова монографія. К. : Вид-во ТОВ «КММ», 2006. 240 с.
5. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. К.: Либідь, 2006. 1000 с.
6. Носенко Е. Л., Аршава І. Ф. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості : Підручник. Д. : Вид-во ДНУ, 2010. 327 с.
7. Психологія мас : навчальний посібник / автор-упорядник Я. Є. Кальба. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 208 с.

Інформаційні ресурси:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : Навчальний посібник [Електронний ресурс]. К. : Центр учбової літератури, 2007. 968 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>
2. Загальна психологія : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. К. : Центр учбової літератури, 2012. Режим доступу: http://www.college-chnu.cv.ua/images/Books/Nastja/sergeenkova_o_p_zagalna_psihologiya.pdf
3. Загальна психологія : Підручник [Електронний ресурс] / За ред. О. В. Скрипниченко. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologya-skripchenko-ov-.html>
4. Махній І.П., Скок М.А. Історія психологічної думки: Навч. посібник [Електронний ресурс]. Чернігів: Чернігівський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, 2010: <http://makhnii-history.blogspot.com/>.
5. Савчин М.В. Вікова психологія : навч. посіб. [Електронний ресурс]. К.: Академвидав, 2006. 360с. // <http://studentam.net.ua/content/category/>
6. <http://www.psychologytoday.com/> психологічний он-лайн журнал.
7. <http://psyfactor.org/> проект “Пси-фактор”.

4. Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Тестові завдання є закритими та містять 4 варіанти відповіді, серед яких тільки один варіант є вірним, за кожен правильну відповідь здобувач отримує 1 бал. Тестові завдання оцінюються за наступною таблицею переводу кількості вірних відповідей у бали.

Кількість вірних відповідей	Оцінка за 200-бальною шкалою
50	200
49	196
48	192
47	188
46	184
45	180
44	176
43	172
42	168
41	164
40	160
39	156
38	152
37	148
36	144
35	140
34	136
33	132
32	128
31	124
30	120
29	116
28	112
27	108
26	104
25	100
24	96
23	92
22	88
21	84
20	80
19	76
18	72
17	68
16	64
15	60
14	56
13	52
12	48
11	44
10	40
9	36
8	32

7	28
6	24
5	20
4	16
3	12
2	8
1	4